

SOBRE ELS ESTUDIANTS I ELS INTEL·LECTUALS¹

Lev Trotski

Novembre de 1932

Versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Sobre los estudiantes y los intelectuales”, en, <http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/escritos/Libro2/ContextHelp.htm>

I arribà Trotski. Si algú esperava trobar-se amb una persona anciana, brutal, terrible, s’haurà decebut. Hi havia en ell quelcom d’amistós, molt cultivat, agradable i encantador. Després de saludar a cadascun dels seus visitants s’assegué en la butaca buida i esperà les nostres preguntes.

D’on sorgeix la perspectiva revolucionària dels estudiants quan en veritat són revolucionaris?

Davant d’aquesta darrera part de la frase, les seues faccions tan conegudes s’il·luminaren amb un somriure força revelador i maliciós.

“Aquí ha tocat vostè en viu!”

La raó està en la seua situació social i econòmica, o hem de girar-nos vers la psicologia o, potser, vers la psicoanàlisi, per tal d’explicar-ho?

Una altra vegada un somriure maliciós. “Abans que res, cal comprendre que els estudiants no constitueixen un grup social distint i unificat. Es divideixen en diversos grups, i la seua actitud política es correspon estretament amb la que predomina en aquests distints grups de la societat. Alguns estudiants tenen una orientació radical, però una quantitat mínima d’ells pot ser guanyada per al partit revolucionari.”

“És un fet que, força sovint, per als estudiants que en realitat són petitburgesos, el radicalisme és una malaltia juvenil. Hi ha un dita francesa: “*Avant trente ans*”

¹ *Sobre els estudiants i els intel·lectuals*, Intercontinental Press, 13 de novembre de 1932. Aquesta entrevista amb estudiants que l’havien invitat a Copenhague aparegué per primera vegada el 9 de desembre de 1932 al *Studenterbladet*.

revolutionnaire, après canaille.” (Fins als trenta anys revolucionari, després un canalla.) Aquest refrany no s’escolta només a França. També se’l coneixia i se l’aplicava als estudiants russos en el període de la preguerra. Estiguí exiliat entre 1907 i 1917 i viatgí molt fent conferències en les diverses colònies d’estudiants russos a l’estranger. Aleshores tots aquells estudiants eren revolucionaris. En la Revolució d’Octubre el noranta-nou per cent lluità a l’altra banda de la barricada.”

“En tots els països la joventut és radical. El jove sempre se sent insatisfet de la societat en què viu, sempre pensa que pot fer les coses millor que els seus majors. Així la joventut sempre se sent progressiva, però allò que entenen per progrés varia prou. Per exemple, a França hi ha una oposició radical i una oposició *realista*. Naturalment, entre els radicals hi ha moltes forces opositores sanes, però en la seua major part es distingeixen pel seu caràcter, podríem dir, *arribista*.”

“Aquesta és la vertadera força motriu en el pla psicològic. Els vells ocupen tot el lloc; els joves se senten ofegats, sense sortida per a aplicar les seues condicions. Parlant simplement, estan insatisfets perquè no són ells els que estan instal·lats a la butaca de comandament. Però en quant *arriben* a la butaca, s’acaba el seu radicalisme.”

“Succeeix el següent: gradualment aquests joves arriben a ocupar llocs destacats. Esdevenen advocats, mestres, caps d’oficina, i comencen a considerar el seu anterior radicalisme com un pecat de joventut, com un error alhora repulsiu i encantador. Com a resultat d’aquest record, l’acadèmic arrossega sempre una doble vida. El que succeeix és que creu que encara conserva una espècie d’idealisme revolucionari, quan en realitat no li queda més que cert vernís liberal. Però aquest vernís és una cobertura de la seua personalitat real: un *arribista* social, estret de mires i petitburgès, l’interès real del qual consisteix en fer carrera.”

Trotsky es mogué un poc en la seua butaca i mirà al seu voltant amb un somriure amable, com demanant disculpes.

Poden ser d’alguna utilitat els estudiants en un moviment revolucionari?

“L’estudiant revolucionari només pot contribuir si, en primer lloc, viu un procés d’autoeducació revolucionària rigorosa i coherent i, en segon lloc, si es lliga al moviment obrer revolucionari quan encara és estudiant. Permeten-me aclarir que quan parle d’autoeducació teòrica em referisc al marxisme no *falsificat*.”

Quina ha de ser la relació entre l’acadèmic i el moviment obrer?

Una expressió seriosa i decidida aguaita als ulls de Trotski.

“Ha d’entendre que va al moviment obrer per a *aprendre* i no per a *ensenyar*. Ha d’aprendre a subordinar-se i a fer el treball que li exigeixen, no el que ell vol realitzar. Per la seua banda, el moviment obrer ha de considerar-lo amb el major escepticisme. El jove acadèmic ha de ‘marcar el pas’, al principi, durant tres, quatre o cinc anys, i fer una tasca partidària comuna i corrent. Llavors, quan els obrers ja tenen confiança en ell i estan completament segurs que no és un arribista, hom pot permetre-li ascendir, però *lentament*, molt lentament. Quan treballa d’aquesta manera amb el moviment obrer, quan s’oblida que és un acadèmic, les diferències socials desapareixen.”

Quin és, doncs, el rol de l’intel·lectual en el moviment revolucionari?

“Treure conclusions generals basant-se en els fets concrets. Si no es realitza constantment aquest procés de generalització del conflictiu material dels esdeveniments, el moviment es dilueix.”

Abans vostè ha dit que entén per autoeducació teòrica l’estudi del marxisme no falsificat. Què és per a vostè el marxisme no falsificat?

“La crítica al marxisme no és tan perillosa. La falsificació és quelcom distint. Em referisc a les teories que es reclamen marxistes però en realitat han abandonat l’essència de les ensenyances de Marx. Per exemple, el revisionista Bernstein feu del moviment l’eix fonamental de la seua teoria i feu a una banda l’objectiu final. Què en resultà d’aquest ‘marxisme’? En Anglaterra, un Macdonald, o un Lord Snowden. Vostès mateixos poden trobar alguns exemples. Aqueixa falsificació utilitza el nom de marxisme per a enganyar els treballadors.”

Va bé, però, com escrigué Lis Toersleff, el món no s’aturà a l’època de Marx.

“Ben segur que no. No sóc fetitxista; el marxisme no s’aturà quan morí Marx. Marx també podia equivocar-se, fonamentalment en els seus pronòstics de quan ocorrerien els esdeveniments; en aqueixos casos fallà només la seua avaluació del ritme del procés. Lenin integrà al marxisme els factors històrics nous, adaptant-lo així a la nostra època.”

Després Trotski encarà el tema de la democràcia i de la dictadura: “Els comunistes no neguem (com ho fan, per exemple, els anarquistes) la importància de la democràcia. Però la reconeixem només fins a un punt molt definit. S’arriba en aquest punt quan les contradiccions de classe són tan grans

que la tensió provoca un curt circuit. En aqueix moment la democràcia ja no pot continuar funcionant i les úniques alternatives són la dictadura proletària o la burgesa. Vegem l'evolució de la república socialdemòcrata d'Alemanya des de 1918 fins al present. Al principi tenien el poder els socialdemòcrates, però ara són els generals reaccionaris els que manen.”

“La democràcia ja no pot ni tan sols jugar el seu propi joc a causa de les contradiccions de classe. Miren, per exemple, com es compleix en aquests dies el dret democràtic d'asil, el dret d'un exiliat a la residència.”

Era evident que amb la menció del dret d'asil Trotski tornava novament a Dalgas Bulevar. Amb un ampli somriure, continuà:

“No sóc un marxista obcecat. Encara poden arribar a fer-me creure en la democràcia. Però primer hauran de satisfer dos desigs meus: porten Alemanya al socialisme per mitjans democràtics i aconseguisquen-me un permís de residència a Dinamarca.”